

ФІНАНСОВИЙ ФУТБОЛ

Перемагай з найкращим рахунком

Модуль 3. КРЕДИТИ

 ПриватБанк

ДНІПРОПЕТРОВСЬКИЙ
УНІВЕРСИТЕТ
імені АЛЬФРЕДА НОБЕЛЯ

WORLDWIDE PARTNER

Навчальні матеріали

Навіть якщо вам не вистачає грошей, щоб купити річ, яка вам сподобалася, зазвичай це можна зробити в кредит. Однак кредит є великою відповідальністю, адже потім його потрібно повертати. З цього уроку ви дізнаєтеся про відмінності між різновидами кредитів, про те, як пишеться кредитна історія і як її підтримувати, а також у який спосіб банк оцінює позичальників.

Мета навчання:

- Розглянути різні види кредитів.
- З'ясувати, як визначати вартість кредиту.
- Вивчити три фактори, що впливають на рішення банку надати кредит.
- З'ясувати, як виявити крадіжку особистих даних і як боротися з наслідками.

У футболі, так само як в інших видах спорту, неабияку вагу має статистика, і це стосується як окремих гравців, так і команд. Статистика дає змогу визначити, як добре грає той чи той футболіст і яке місце команди в турнірній таблиці. Добра статистика допомагає гравцеві зробити блискучу кар'єру, а команді – посісти високе місце в турнірі.

Коли ви користуєтеся кредитною картою або берете кредит на освіту, ви розпочинаєте свою кредитну історію. Кредитна історія відіграє для вас таку ж роль, що й статистика для футболіста. Проаналізувавши історію ваших позичань, банк зможе оцінити, чи здатні ви вчасно виплатити кредит, і ухвалити відповідне рішення щодо надання вам кредиту або кредитної картки. Якщо ви були відповідальними стосовно своїх фінансових зобов'язань раніше і у вас позитивна кредитна історія, то в очах банку ви є добрим позичальником.

Коли ви замислюєтеся про свій перший кредит, то повинні розуміти, як важливо мати репутацію доброго позичальника. Помилки, зроблені на початку, можуть призвести до того, що вас іще довго вважатимуть некредитоспроможним. І тоді вам доведеться витратити багато часу й зусиль, щоб виправити свою історію позик і репутацію.

Переваги позитивної кредитної історії:

- Ви зможете отримати кредит із нижчою відсотковою ставкою.
- Вам зможуть надати більший за розміром кредит або ліміт кредитної картки.

Недоліки поганої кредитної історії:

- Банк може відмовити вам у кредиті або кредитній картці.
- Навіть якщо вам нададуть кредит або кредитну картку, умови надання послуг будуть менш привабливими.

Навіщо потрібен кредит?

Дуже часто нам хочеться купити річ, на яку не вистачає грошей. Для того щоб накопичити гроші, потрібен час і сила волі. Але якщо ви не бажаєте довго чекати, то можете взяти кредит у банку. Банк позичає вам певну кількість грошей, яку ви потім повинні повернути з відсотками. Крім цього, банк може брати комісійні збори (за розгляд заяви, видання кредиту тощо).

Отже, ви можете задовольнити своє бажання купити щось уже сьогодні, не відкладаючи на потім. Проте не варто забувати, що купівля в кредит – це не подарунок, адже позичені гроші потрібно повертати, і то з відсотками. У підсумку ви можете заплатити за вподобану річ значно більше, ніж вона коштує в магазині. Одержання кредиту є великою відповідальністю, і ваше рішення має бути виваженим.

Які існують кредити?

Для того, щоб одержати кредит від банку в Україні, потрібен паспорт. Отже, теоретично позику можна отримати вже у 16 років. Однак на практиці більшість банків надають кредит тільки після того, як особі виповнюється 18, а то й 21 рік. У такому віці ви можете одержати два види кредиту – цільовий і споживчий.

Цільовий кредит дають на конкретні потреби – наприклад, на те, щоб позичальник міг купити автомобіль або здобути освіту. В такому разі ви, ймовірно, не побачите «живих» грошей, оскільки банк перекаже їх безпосередньо в автосалон або університет. Окремо слід відзначити такий різновид цільового кредиту, як **іпотечний**, що його видають на купівлю власного будинку або квартири.

Якщо цільовий кредит призначений на придбання активу (наприклад, машини або квартири), то він зазвичай слугує **заставою** кредиту. Це означає, що в разі неповернення кредиту банк має право вимагати продажу застави, щоб повернути свої гроші. Якщо за кредитом є застава, то банк наражається на менші ризики й тому погоджується на нижчу ставку за кредитом.

Для того щоб отримати **споживчий кредит**, не потрібно зазначати, з якою метою ви його просите, – ви можете витратити його як захочете. Звичайно споживчий кредит є меншим, і його видають на короткий термін, якщо порівняти з цільовим кредитом. Найчастіше його можна отримати просто в магазині або торговому центрі, де його оформлення забере буквально півгодини. Однак **рішення взяти кредит не повинно бути спонтанним: навіть кредит із нульовою відсотковою ставкою може бути дуже дорогим за рахунок високих комісій.**

Якщо сума кредиту є досить великою, а застави немає, то для отримання кредиту може знадобитися **поручитель**. Ним може бути один із ваших батьків або друг, який погодиться сплатити ваш кредит, якщо ви самі не зможете розплатитися. Це велика відповідальність, а тому добре все зважте, перед тим як звертатися до кого-небудь із таким проханням. Також варто подумати, перш ніж давати згоду стати чийось поручителем.

Як визначити вартість кредиту?

Часто банки намагаються привернути клієнтів низькою відсотковою ставкою, а більшу частину прибутку одержують за рахунок комісій і штрафів, про які пишуть дрібним шрифтом у кінці кредитного договору. **Перше ніж зважитися брати кредит, поррахуйте його повну вартість.**

Визначальним показником вартості кредиту є **реальна відсоткова ставка**, що її від 2007 року банки мають за обов'язок показувати позичальникам. Реальна відсоткова ставка вимірюється у відсотках і враховує всі обов'язкові платежі за кредитом: відсотки, комісії, страхові платежі тощо. Реальна відсоткова ставка дає змогу порівнювати пропозиції різних банків і вибрати ті, що є вигіднішими для вас. **Зважайте на те, що деякі банки ознайомлюють позичальників із реальною відсотковою ставкою тільки при підписанні договору, а тому вимагайте показати її одразу ж, коли починаєте обговорювати умови угоди.**

Крім того, зверніть увагу на **штрафи**, що їх ви повинні будете сплатити у разі прострочення платежів. Звісно, що до цього справу ліпше не доводити, а тому постарайтеся брати кредит у розумних межах і вчасно його сплачувати. Також перевірте розмір комісії за дострокову сплату вашої позики. Бажано, щоб комісія дорівнювала нулю, – тоді ви нічого не втратите, якщо сплатите кредит раніше визначеного терміну.

Оцінювання позичальника: три фактори кредитоспроможності

Коли банк розглядатиме вашу заяву на одержання споживчого кредиту або кредитної картки, то вас попросять відповісти на запитання: чи зможете і чи будете ви сплачувати за кредитом дисципліновано і вчасно? Іншими словами, чи ви є достатньою мірою кредитоспроможними? Визначаючи вашу кредитоспроможність, банк бере до уваги три чинники:

- **Кредитна історія** – чи дисципліновано ви виконували свої фінансові зобов'язання раніше.
- **Капітал** – усі ваші активи, разом із нерухомим майном, усі заощадження та інвестиції.
- **Платоспроможність** – яку суму боргу ви зможете обслуговувати (тобто поступово віддавати), виходячи з вашого теперішнього доходу.

Кредитна історія

Кредитна історія дає змогу оцінити ймовірність повернення вашого кредиту. Банк вивчає ваші дії в минулому, зокрема:

- Чи отримували ви кредит раніше? Якщо так, то чи повернули його вчасно?
- Чи вчасно ви сплачуєте свої рахунки?
- Чи може хто-небудь дати вам рекомендацію?
- Як давно ви мешкаєте за теперішньою адресою?
- Як давно ви працюєте на теперішній роботі?

Капітал

Банк завжди цікавиться, чи маєте ви активи, що можуть слугувати заставою за кредит у разі, якщо ви втратите роботу або оголосите дефолт (дефолт – неспроможність вчасно робити виплати згідно з борговими зобов'язаннями).

- Чи маєте ви нерухоме майно?
- Чи є у вас кошти на депозиті?
- Чи є у вас цінні папери?

Платоспроможність

Яку максимальну заборгованість ви зможете повернути за наявної фінансової ситуації? Щоб з'ясувати це, банк захоче дізнатися, чи маєте ви постійну роботу, що забезпечує вам дохід, достатній для того, щоб виплатити кредит.

- Чи маєте ви постійну роботу?
- Скільки ви заробляєте?
- Скільки несплачених кредитів ви вже маєте?
- Якими є ваші поточні видатки?
- Якою є сума вашої загальної заборгованості на сьогодні?
- Скількох осіб ви утримуєте?

Як можна посилити свою кредитоспроможність

Витрачайте менше, ніж заробляєте

Згадайте урок про формування бюджету. Заощадження поліпшують усі три показники кредитоспроможності.

Вчасно сплачуєте кредити

Якщо ви не можете вчасно сплачувати кредит, то спробуйте домовитися з банком щодо реструктуризації платежів, щоб уникнути прострочення. Цілком можливо, що ви дійдете згоди і сплачуватимете в призначений термін стільки, скільки зможете. В такий спосіб ви уникнете штрафу за прострочення і збережете позитивну кредитну історію.

Користуйтеся кредитною карткою так, щоб на ній був залишок

Повністю сплачуєте заборгованість із кредитної картки щомісяця. Якщо це неможливо, то сплачуєте стільки, скільки зможете. Банк також цікавиться різницею між сумою боргу на кредитній картці й кредитним лімітом. Що більшим є ваш невичерпаний кредитний ліміт, то кращою є ваша репутація позичальника. Якщо користуватися кредитною карткою розумно, то вона поліпшить вашу кредитну історію.

Уникайте банкрутства

Банкрутство – це ситуація, коли ви не в змозі повернути борги кредиторам. Це крайній випадок. Більшої частини банкрутств можна було б уникнути. Банкрутство надовго залишиться у вашій кредитній історії.

Захист особової і фінансової інформації

Якої шкоди може заподіяти крадіжка особистих даних?

Шахрай, що вкрав ваші особисті дані, може використати їх для того, щоб узяти на ваше ім'я кредит, отримати кредитну картку тощо. Це збільшить ваші борги і може серйозно зашкодити вашій кредитній історії. Згодом вам знадобиться багато часу для того, щоб залагодити всі питання з кредиторами.

Якщо ви виявили, що хтось узяв кредит на ваше ім'я:

- негайно зверніться до міліції і напишіть заяву.
- Зверніться до банку, щоб оскаржити кредит, що його взяли шахраї на ваше ім'я.
- Заблокуйте кредитні картки, щоб крадії не встигли зняти ще більше грошей.

Як запобігти викраденню особистих даних?

- Без потреби не беріть із собою зайві кредитні картки та посвідчення особи. У себе вдома всі фінансові документи зберігайте в надійному місці.
- Знищуйте всі непотрібні фінансові документи, що містять інформацію про вас: чеки за покупки, чеки з банкоматів, виписи з рахунку, заяви на отримання кредиту, старі кредитні картки тощо.
- Не піддавайтеся спробам «витягування» інформації засобами розсилок листів електронною поштою, в яких вас запрошують відвідати фальшивий веб-сайт від імені організацій, що дійсно існують. Жоден банк НІКОЛИ не попросить вас вписати або уточнити інформацію щодо вашого рахунку електронною поштою або на сайті. Якщо ви отримали такого листа, то це означає, що шахраї хочуть здобути вашу особисту інформацію.

Вправи

Тест

Дайте відповіді на запитання:

1. Так чи ні?: Якщо ви раніше мали проблеми із сплатою кредитів, то банк може відмовити вам у кредитній картці.
2. Так чи ні?: Велика заборгованість з кредитної картки поліпшує вашу репутацію позичальника.
3. Що робити, якщо ви дізнаєтеся, що хтось узяв кредит на ваше ім'я?
4. Так чи ні?: Наявність у вас власної квартири впливає на фактор «Капітал», коли банк визначає вашу кредитоспроможність.
5. Що робити, коли ви не можете вчасно сплачувати кредит?
6. Який показник визначає вартість кредиту для позичальника, якщо брати до уваги і відсоткову ставку, і комісійні збори?
7. Так чи ні?: Споживчий кредит завжди є дешевшим, якщо порівняти з цільовим.
8. Так чи ні?: Кредит із нульовою відсотковою ставкою є дешевим способом позичання.
9. Так чи ні?: Банк може надіслати вам лист електронною поштою із проханням уточнити інформацію щодо вашого рахунку. Це цілком нормальна практика.
10. Назвіть три фактори кредитоспроможності і поясніть кожен з них.

Наскільки ви кредитоспроможні?

Ця вправа допоможе вам перевірити, чи добре ви знаєтеся на тому, що визначає кредитоспроможність.

Уявіть ситуацію. Ви хочете винайняти невеличку квартиру, щоб жити поближче до вашої роботи. Вам запропонували саме таку квартиру, якої ви шукаєте, але її власницею є дуже прискіплива літня жінка. Вона хоче здавати квартиру в найм тільки надійній людині, яка буде вчасно сплачувати за оренду. Вам потрібно переконати хазяйку квартири, що ви саме така людина. Напишіть їй лист, в якому переконуйте її у своїй кредитоспроможності, користаючи з матеріалу цього уроку.

Від чого залежить кредитоспроможність?

Проаналізуйте кожну ситуацію і визначте, чи вплине вона на кредитоспроможність. Якщо так, то з трьох факторів кредитоспроможності оберіть той, що зміниться.

	Кредитна історія	Капітал	Платоспроможність	Не вплине
Приклад: Антон не зміг розплатитися з кредитором 4 роки тому.	X			
Данило завжди сплачує свої рахунки вчасно.				
Анжела нещодавно взяла кредит на купівлю автомобіля.				
Георгій має четверо малих дітей.				
Лариса вільно володіє англійською та іспанською мовами.				
Кирило має власну квартиру і невеличку дачу.				
Щомісячний дохід Світлани – 5 000 гривень.				
Михайло протягом останніх 5 років змінив три кредитних картки різних банків.				
Анна протягом останнього року поміняла свою роботу тричі.				
Борис отримав у спадок унікальну колекцію рідкісних марок від свого діда.				
Артем закінчив КНУ ім. Т. Шевченка.				

Відповіді

Тест

1. Так.
2. Ні.
3. Насамперед слід звернутися до міліції, а потім до банку.
4. Так.
5. Розпочати перемовини з банком щодо реструктуризації кредиту. Це дасть вам змогу не завдати шкоди вашій кредитній історії.
6. Реальна відсоткова ставка.
7. Ні.
8. Ні. Такий кредит матиме високі комісійні збори.
9. Ні.
10. Кредитна історія – тобто те, чи відповідально ви ставилися до своїх фінансових зобов'язань раніше. Капітал – загальна сума активів позичальника, разом із нерухомим майном, інвестиціями та заощадженнями. Платоспроможність визначається тим, який максимальний борг здатен повернути позичальник з огляду на його теперішню фінансову ситуацію.

Від чого залежить кредитоспроможність?

	Кредитна історія	Капітал	Платоспроможність	Не вплине
Приклад: Антон не зміг розплатитися з кредитором 4 роки тому.	X			
Данило завжди сплачує свої рахунки вчасно.	X			
Анжела нещодавно взяла кредит на купівлю автомобіля.			X	
Георгій має четверо малих дітей.			X	
Лариса вільно володіє англійською та іспанською мовами.				X
Кирило має власну квартиру і невеличку дачу.		X		
Щомісячний дохід Світлани – 5 000 гривень.			X	
Михайло протягом останніх 5 років змінив три кредитних картки різних банків.	X			
Анна протягом останнього року поміняла свою роботу тричі.	X		X	
Борис отримав у спадок унікальну колекцію рідкісних марок від свого діда.		X		
Артем закінчив КНУ ім. Т. Шевченка.				X